

Ю. С. Вольневич

студ. IV курсу економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова

спеціальність «Менеджмент»

Науковий керівник: д.е.н., проф. Н. В. Захарченко

ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Фінансова грамотність (далі ФГ) – це рівень знань в області фінансів, особистих заощаджень і способів управління ними. Через неосвіченість у сфері економіки та фінансів люди часто не в змозі забезпечити собі гідне життя та попадають до рук шахраїв. ФГ – це чітке розуміння того, як працюють гроші, як їх заробляти і управляти ними. Знання ключових фінансових понять і вміння їх використовувати дає можливість людині грамотно управляти своїми коштами: вести облік доходів і витрат, уникати зайвої заборгованості, планувати особистий бюджет, створювати заощадження, використовувати накопичувальні і страхові інструменти. Саме ці навички необхідні сучасній людині для особистого та соціального розвитку [1].

Варто зазначити, що від загального рівня ФГ населення країни залежить її економічний розвиток. Низький рівень таких знань призводить до негативних наслідків не тільки для споживачів фінансових послуг, а й для держави, приватного сектору та суспільства в цілому. Тому розробка і впровадження програм з підвищення ФГ населення – важливий напрямок державної політики України [2].

Сьогодні провідні країни світу, зокрема США, Великобританія, Канада, Нідерланди, Австралія, Нова Зеландія, спрямовують багато зусиль на підвищення ФГ населення. Найкращі практики об'єднуються під егідою потужних міжнародних організацій: Світового Банку, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та ін. [3].

За даними дослідження USAID рівень ФГ населення України становить 11,2 (з 21) – найнижче значення індексу ФГ серед 30 країн, які брали участь в опитуванні ОЕСР [4].

Найбільша проблема українців полягає у ставленні до фінансів. Кожний п'ятий вважає, що краще економити, а не витратити гроші. 12% українців сказали, що зберігають гроші на банківському рахунку, і лише 27% мають такий рахунок. 60% взагалі не обговорюють фінансові питання з друзями та родичами. Це вкрай відрізняється від ситуації у заможніших країнах та вказує на необхідність побудови системи фінансової просвіти, в яку будуть залучені школи, банки, телебачення, громадські організації тощо [4].

12 червня 2019 р. НБУ презентував бачення стратегії ФГ, яка покликана уніфікувати, скоординувати та об'єднати зусилля державних органів, бізнесу та громадянського суспільства, спрямовані на підвищення ФГ на національному рівні. Ключовими пріоритетами стратегії є:

1) Змінити фінансову культуру (знання, навички та відношення, необхідні для забезпечення відповідальної фінансової поведінки);

2) Сформувати українця європейського, фінансово обізнаного (очікується, що громадяни поділятимуть європейські цінності та стандарти життя, вмітимуть складати власний бюджет, відповідально ставитимуться до фінансових рішень, займатимуться фінансовим плануванням, заощаджуватимуть, контролюватимуть свої фінансові рахунки, розсудливо використовуватимуть кредити та управлятимуть боргами);

3) Фокус на молодь (10-24 років);

4) Розробити єдину комунікаційну платформу;

5) Створити Освітньо-інформаційний центр (осередок фінансової просвіти, в якому поєднуюватимуться: visitor center, музей грошей, центр просвіти молоді, центр компетенцій вчителів) [4].

Основними партнерами проекту підвищення рівня фінансової грамотності населення України є: Верховна Рада України, Національний банк України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство соціальної політики, Незалежна асоціація українських банків, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та громадські ініціативи. Одна із громадських організацій ГО «Діловий клуб «Партнер», підтримуючи ініціативи фінансової обізнаності у дітей, відкривають Клуби фінансової грамотності у школах України та підписали Меморандум про партнерство та співробітництво, спрямоване на створення сприятливих умов для інтеграції практик із фінансової грамотності дорослих і дітей та розвитку сімейної фінансової культури населення.

Слід зазначити, що рівень фінансових знань та фінансової поведінки населення є питанням національної безпеки нашої держави. Від цього залежить, наскільки високим буде рівень довіри до банківської системи і до держави в цілому. Тому підвищення рівня фінансової грамотності населення повинно мати системний і комплексний характер і бути розрахованим на довгострокову перспективу, відповідно до провідних світових практик.

Список використаної літератури

1. Фінансова грамотність. URL: <https://4brain.ru/finance/>.
2. Фінансова грамотність. URL: https://www.banki.ru/wikibank/finansovaya_gramotnost/.
3. Важливість фінансової грамотності та міжнародний досвід. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=83136318&cat_id=83136317.
4. Матеріали Експертної платформи НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-bachennya-strategiyi-finansovoyi-gramotnosti>.